

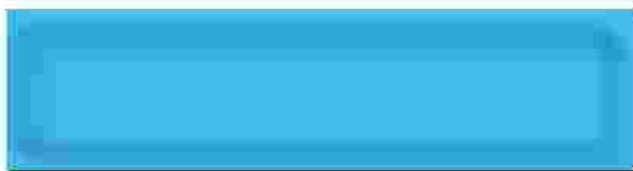
آیین زندگی

فصل نامه علمی، آموزشی انجمن علمی-دانشجویی
تربیت مربی مواکزی پیش از دبستان

مرکز آموزش علمی- کاربردی شرکت تعاونی پیشنآزان آیین زندگی

سال دهم، شماره ۴۰ زمستان ۹۹، تیراژ ۱۵۰
شماره مجوز: ۹۷/۰۹/۰۹/۱۲۱

صفحه ۱

بازی‌های هدفمند: وقتی سرگرمی کافی نیست!

صفحه ۲ و ۳

جایگاه و نقش آموزشی رادیو و تلویزیون قسمت دوم

صفحه ۴ و ۵

ناتوانی‌های یادگیری ویژه و آنچه والدین باید درباره‌ی آن بدانند

صفحه ۶

پنج توصیه برای نوجوانان و جوانانی که احساس اضطراب می‌کنند

صفحه ۷

آینده پژوهی تغییرات اجتماعی خانواده در کلان‌شهرهای ایران

صاحب امتیاز: مرکز آموزش علمی-کاربردی شرکت تعاونی پیشخان آنین زندگی

مدیرمسئول: نگار زمانی

سرمدبیر: مریم نبی پیدهندی

هیئت تحریریه:

مهرنگیز میکائیلی، بهار رحیمی نصر آباد، مرده جانه، خلیل شیروانی

همکاران این شماره:

مرده جانه، خلیل شیروانی، علی اسلامبولچی مقدم، علی توری، نگار زمانی

ویرایش: رویا بیدی

هماهنگی و روابط عمومی: معصومه آقا جان زاده

چاپ و تکثیر: مرکز آموزش علمی-کاربردی شرکت تعاونی پیشخان آنین زندگی

رایانامه: aienezendegy@yahoo.com

تلفن: ۴۴۳۳۵۱۲۱

آدرس: بلوار اشرفی اصفهانی، ترسیده به هل همت، خیابان قموشی (هزارک) شهرک همای جنوبی، مرکز آموزش علمی-کاربردی

شرکت تعاونی پیشخان آنین زندگی

بازی‌های هدفمند: وقتی سرگرمی کافی نیست!

می‌دانیم که بازی‌ها در درجه اول، با هدف سرگرمی به وجود می‌آیند. به طوری که وقتی در مورد قدرت مهیب و پیل‌سازی صنعت بازی می‌اندیشیم، در وهله اول به نظر غیرمنطقی خواهد بود که استدلال کنیم هدف دیگری به جز سرگرمی برای ساخت آنها وجود دارد. اما با توجه به رشد سایر کاربردها برای بازی فرا تر از سرگرمی، بازیکنان چه چیزهایی را از بازی‌های ویدئویی یاد می‌گیرند؟

اصطلاح «بازی‌های هدفمند» در سال ۱۹۶۸ توسط محقق آمریکایی Clark Abt ابداع شد و عنوان کتاب تأثیرگذار او نیز بود. امروزه، این عنوان به گستره وسیعی از بازی‌های ویدئویی اشاره دارد که با اهدافی فارغ از سرگرمی صرف، تولید و بازاریابی می‌شوند. یا مورد استفاده قرار می‌گیرند. این بازی‌ها شامل بازی‌های رایانه‌ای آموزشی، آموزش همبره با سرگرمی

و تبلیغات، بازی‌های مربوط به حوزه بهداشت و سلامت و بازی‌های سیاسی می‌شوند، اما محدود به این موارد نیستند. همان‌طور که خواهیم دید، بازی‌های هدفمند گستره وسیعی را در برمی‌گیرند و لزومی ندارد که حتماً محیط خشک و کاملاً جدی داشته باشند. اصل کلی این است که هر بازی ویدئویی بسته به کاربرد واقعی و برداشت بازیکن از تجربه بازی، می‌تواند به عنوان یک بازی هدفمند تلقی شود.

بازی‌های آموزشی بخش مهمی از بازی‌های هدفمند را در برمی‌گیرند، اما در این مقاله به بررسی محتوای سایر بازی‌های هدفمند مانند بازی‌های تبلیغاتی و سیاسی می‌پردازیم که نشان می‌دهند چگونه رویکرد فزاینده از سرگرمی به بازی در جنبه‌های مختلفی از حیات اجتماعی و فرهنگی اهمیت پیدا کرده است.

سرگرمی تبلیغاتی

سرگرمی تبلیغاتی آمیزه‌ای از آگاهی‌های تجاری و سرگرمی است و به بازی‌های ویدئویی اشاره دارد که با هدف بازاریابی مورد استفاده قرار می‌گیرند. سرگرمی‌های تبلیغاتی از زمان ظهورشان در اواسط دهه ۱۹۹۰ رشد چشمگیری داشته‌اند و توجه شرکت‌های بزرگی در سراسر جهان را به خود جلب کرده‌اند.

نشان‌های تجاری جهانی مشخصاً به تولید عناوین تبلیغاتی، جذب ترافیک برای وبسایت‌های خود و افزایش آگاهی از برند خود علاقه‌مندند. یک نمونه کوچک از این نوع بازی‌ها، بازی **The Beast** است که برای فیلم ساخته استیون اسپیلبرگ با حمایت تهیه‌کننده فیلم شرکت پرادان وارنر در سال ۲۰۰۱ تولید شد.

شرکت‌هایی از این دست از مشارکت فعال مورد نیاز برای ساخت و اجرای این بازی‌ها بسیار استقبال می‌کنند. در حین این بازی‌ها، مابین وقعه در معرض معرفی محصولات شرکت هستیم که به شیوه‌هایی کمپیش خلاقانه در محیط بازی گنجانده شده‌اند. در واقع به هنگام انجام بازی‌های تبلیغاتی، مشغول حک کردن برند تجاری آن شرکت در حافظه خود هستیم. البته بعضی از بازی‌های هدفمند پامی را که می‌خواهند برسانند را در محیط بازی ادغام نمی‌کنند و مانند یک هدیه آن را به مخاطب عرضه می‌کنند.

در حالی که بازی‌های دیگری، پیام خود را با محیط بازی در هم می‌آمیزند. تولید و توسعه بازی‌های نوع دوم معمولاً دشوارتر و هزینه‌برتر است، اما در عوض باعث ایجاد احساس و تجربه قوی‌تری در کاربر می‌شود.

پژوهش‌های محدودی در زمینه سرگرمی‌های تبلیغاتی وجود دارد. اما این بازی‌ها همواره یکی از بهترین روش‌ها برای جذب بازدیدکننده در وبسایت‌ها هستند. این گونه بازی‌ها یا سرگرم‌کننده ساختن تبلیغات تجاری برای مصرف‌کننده، قرار گرفتن آن‌ها را در معرض نشان‌های تجاری تسهیل می‌کنند. گاهی این نوع تبلیغات از آگاهی‌های تجاری معمولی هم دوام بیشتری دارد. شرکت‌های جهانی پیشرو در دنیای اینترنت، مانند لگو (Lego)، نایکی (Nike)، و دیزنی (Disney) به دلیل کارایی بازی‌های ویدئویی، همچنان از پتانسیل آنها استفاده می‌کنند. اغلب شرکت‌ها نتایج این کار را نزد خود محفوظ نگه می‌دارند. اما از سال ۲۰۰۰ مشخص شد که بازی مسابقه‌ای **Adrenaline** از شرکت تویوتا (Toyota) باعث آشنایی بیشتر مصرف‌کنندگان با این برند شد. بر اساس نظرسنجی خود شرکت، سه ماه پس از اجرای بازی، تویوتا از رتبه ششم برندهای بزرگ خودرو به رتبه دوم رسید.

همچنانکه که بازی‌های ویدئویی مخاطبان بیشتری پیدا کرده‌اند، قراردادن محصولات در بازی‌ها نیز برای طیف گسترده‌تری از برندهای جهانی به گزینه جذاب‌تری تبدیل شده است. جای‌گذاری محصولات تجاری در بازی‌ها تفاوت قابل توجهی با بازی‌های تبلیغاتی قدیمی دارد، چرا که جای‌گذاری محصول اصولاً در هر نوع بازی رایانه‌ای قبیل اجزاست و تنها به یک بازی خاص پیشرفته، محدود نمی‌شود. اگرچه قرارگیری یک محصول در بازی یا مسابقات اتومبیل‌رانی و سایر بازی‌های ورزشی و همچنین بازی‌های واقعیت مجازی، آغاز شد، اما امروزه تقریباً در هر ژانر و نوعی از بازی با جای‌گذاری محصول رویه رو هستیم.

بازی‌های سیاسی

بازی‌های سیاسی معمولاً از نظر طراحی فضای بازی از سرگرمی‌های تجاری که پیش‌تر به آنها اشاره شد، بلندپروازانه‌ترند و هدفشان تأثیرگذاری بر روی بازیکن از طریق پیام‌های کمپیشی پنهان است. از زمان حملات تروریستی ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱، بازی‌های سیاسی به یک خرده فرهنگ برجسته در تولید بازی‌ها تبدیل شده‌اند. بسیاری از این بازی‌ها نبرد یا تروریسم را به مشخصاً به عنوان بخشی از مقابله و جنگ مذهبی علیه «اسلمه بن لادن» به کار گرفته‌اند.

تعریف غیررسمی ارائه شده از بازی‌های سیاسی می‌گوید: «یک بازی سیاسی قصد دارد پیام یا برداشت خاصی را از جهان ارائه دهد». در اینجا بازی کردن هدف ثانویه به حساب می‌آید. البته این به آن معنی نیست که فضای بازی کاملاً نادیده گرفته می‌شود. بازی **America's Army** به دلیل فضای بازی بسیار عالی خود محبوب است، اما بازی هنوز هم ابزاری در دست ارتش ایالات متحده آمریکا برای دستیابی به هدف بسیار مهم خود است.

بازی‌های سیاسی غالباً با بازی‌های خیری همپوشانی دارند. یکی از بحث‌برانگیزترین بازی‌ها در این زمینه، سری بازی‌های **Kuma Reality** است که با ساختار چندبخشی خود وقایع و اتفاقات واقعی هفته‌های پس از جنگ را به طور دقیق برای بازیکنان باآفرینی می‌کند. در این بازی، بازیکنان می‌توانند در حین تجزیه و تحلیل اخبار و ویدئوهای مربوط به رویدادهای مهم اخیر مانند حمله به عراق یا جنگ افغانستان، آنها را در رایانه‌های خود بازی کنند. این گونه بازی‌ها به شیوه کلاسیک تیراندازی اول شخص ساخته می‌شوند. محبوبیت این قبیل بازی‌های سیاسی به این معنی است که حداقل بعضی از بازیکنان، تا زمانی که پیام‌های سنگین در قالب «بازی» به آنها رسانده شود، از این پیام‌ها پشیمان نمی‌آیند.

تهیه و تنظیم

مژده جان، کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی و مدرس مرکز
منبع: <https://fahmehbazi.ir/cg.ir>

جایگاه و نقش آموزشی رادیو و تلویزیون

قسمت دوم

اگر امروزه تعریف تلویزیون آموزشی را منحصر به آن دسته از برنامه های تلویزیونی محدود نماییم که فقط در قالب نظام آموزش رسمی می گنجد، اشتباه خواهد بود. ممکن است، برنامه ای به صورت آموزش غیر مستقیم باشد و در وضعیتی غیر رسمی پخش شود که هدف از آن، کمک به امر تدریس معلمان و تسهیل روند یادگیری است.

کند که همان نقش و رسالت فرهنگی این دو رسانه است. رادیو - تلویزیون آموزشی، امروزه شامل هر دو بخش درسی و فرهنگی است. عموم مردم را چه در قالب برنامه های درسی و چه به صورت برنامه های سرگرم کننده در نظر دارد و آموزش می دهد. با توجه به شرایط خاص جهان و کشور ایران، به دلیل شیوع بیماری های واگیر از جمله ویروس کوید-۱۹ (کرونا) و نیاز به آموزش های مجازی و رادیو - تلویزیونی؛ این احتمال وجود دارد که در آینده ای نه چندان دور، هر کلاس درسی مجهز به یک دستگاه تلویزیونی شود.

استفاده از رادیو-تلویزیون در امر آموزش، در هر جامعه ای به دلیل تفاوت های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی، مستلزم پژوهش های بنیادی و اجرای برنامه های خاصی است. زیرا امکانات و نوآوری های تکنولوژیک، تنها هنگامی می تواند در یک نظام آموزشی موثر واقع شود که پاسخ گوی نیازهای واقعی آن جامعه باشد. اصطلاحات متنوعی که برای تلویزیون آموزشی به کار می رود، گویای موارد استفاده خاص و عام این رسانه در آموزش است. تاکید بر محتوای فرهنگی آموزش، راه تغییر در نحوه نگرش به آموزش است که آن را فرایندی مستمر در حیات بشری می دانند. این دیدگاه در شیوه برخورد با برنامه های آموزشی رادیو و تلویزیون بازتاب داشته است و تلویزیون در جوار برنامه های رسمی درسی می تواند برنامه هایی به منظور ارتقای دانش، مهارت ها، تقویت نگرش و احساس های عمومی تهیه و پخش کند.

نقش رادیو و تلویزیون در امر آموزش را می توان به موارد زیر خلاصه نمود:

- ۱) رادیو- تلویزیون می تواند دنیای خارج را به داخل کلاس آورده و علایق دانش آموزان را برای یادگیری برانگیزد و قدرت تصور آنان را تحریک کند.
- ۲) رادیو-تلویزیون می تواند برای تسهیل امر یادگیری، با توجه به مشخص بودن هر برنامه، اطلاعات کلی را در باره آنها ارائه نماید.
- ۳) تلویزیون می تواند زندگی روزانه کودکان را به صورت نمایشی در آورد که در آن کودکان بتوانند در باره رویدادهای روزانه شان، به بحث بپردازند.
- ۴) رادیو- تلویزیون می تواند با تهیه برنامه های آموزشی، مواد درسی خود را با برنامه های مدارس تطبیق دهد و همکاری مدیران و معلمان را جلب کند و ضمناً توضیح دهد که رادیو- تلویزیون یک وسیله کمک آموزشی است و به هیچ وجه قصد خارج کردن معلم از صحنه را ندارد.
- ۵) رادیو- تلویزیون برخلاف مدرسه که تنها می تواند قشر خاصی از انسان ها را، آن هم به تعداد اندک و در زمان و ساعاتی محدود، زیر پوشش خود بگیرد، همه انسان ها را در تمامی ساعات شبانه روز در اختیار خودش داشته باشد.

بنابراین فعالیت های آموزش درسی را می توان شامل برنامه هایی دانست که اولاً هدف آنها آموزش مستقیم یا غیر مستقیم باشد. ثانیاً این آموزش ها هم به صورت رسمی و هم به صورت غیر رسمی انجام گیرد.

یونسکو چهار ویژگی برای برنامه های آموزشی رادیو - تلویزیون قایل شده است که عبارتند از:

- ۱) برنامه ها به صورت مجموعه متوالی است تا به یادگیری تدریجی کمک کند.
- ۲) طراحی و برنامه ریزی آنها مشخصاً با کمک مشاوران آموزشی صورت می گیرد.
- ۳) این برنامه ها معمولاً با دیگر مواد آموزشی هم چون متون درسی و راهنمایی مطالعاتی همراه است.
- ۴) استفاده از این برنامه ها توسط معلم و شاگرد به نوعی مورد ارزیابی قرار می گیرد.

بدین ترتیب رادیو - تلویزیون به شکل گسترده ای عموم مردم و سراسر زندگی آنها را در بر می گیرد. رادیو و تلویزیون می تواند در کنار برنامه های درسی، برنامه هایی نیز برای ارتقای سطح دانستی ها و معلومات عمومی و اعتلای سطح دانش فنی و مهارت قشرهای معینی از جامعه و تشویق ذوق هنری آنها تهیه و پخش

مطمینا مرکز ثقل تغییرات، تحولات این قرن خواهد بود. همیشه جامعه ی اطلاعاتی و فن آوری نوین اطلاعات و ارتباطات، به عنوان عامل نجات و در عین حال تهدید کننده تلقی شده اند. اگر چه این فن آوری ها به هیچ وجه بی طرف و خنثی نیستند، اما باید آنها را همان گونه که هستند - وسایلی برای کسب اطلاعات و برقراری ارتباط که با ساختارهای موجود جامعه پیوند خورده اند - پذیرفت. در عین حال از آن جا که فرایند تغییر و تحول در ماهیت نهادهای اجتماعی بشری قرار دارد، سیستم های آموزشی نیز در آینده ای نزدیک دست خوش تغییر و تحولات و چالش های احتمالی خواهند شد.

اما مساله اساسی این است که چه استراتژی های را باید اتخاذ کرد که نظام های آموزشی و آموزش و پرورش در دنیای قرن بیست و یکم، دنباله روی نباشد، بلکه هم گام با رشد و پیشرفت بشری به بازسازی و بازآفرینی خود بپردازد.

تهیه و تنظیم:

خلیل شیروانی

مدرس مرکز و دکترای مدیریت آموزشی و مدرس مرکز

۶) رادیو- تلویزیون بر خلاف مدرسه که صرفا سال های محدودی از حیات فرد را در بر می گیرد، می تواند تمامی عمر افراد را تحت پوشش آموزشی خود قرار دهد.

نتیجه گیری

بدون شک تاثیر رسانه ها در آموزش یک امر اجتناب ناپذیر است. هم زمان با پیشرفت علم و گسترش جوامع بشری و پراکندگی جمعیت و با توجه به اهمیتی که آموزش در زندگی انسان دارد هم نیاز و هم میزان، استفاده از رسانه های آموزشی و وسایل آموزشی افزایش یافته است. امروزه جوامعی موفقند که سیستم آموزشی فعال و کارآمدی دارند که در کنار معلمان متخصص و آموزش دیده از تکنولوژی های نوین آموزشی و ارتباطی نیز استفاده می نمایند و همان طور که گفته شد رادیو و تلویزیون جزو رسانه هایی هستند که تحولات زیادی را هم در آموزش های رسمی و هم در آموزش های غیر رسمی ایجاد کرده و باعث ارتقای سطح آموزش شده اند.

آن چه مسلم است، هزاره سوم در واقع دنیای استیلای فن آوری نوین اطلاعات و دنیای شتاب زدگی تاریخ به لحاظ تغییرات شتاب آمیز علمی، اقتصادی، و سیاسی خواهد بود. سیستم های آموزشی در یک جامعه و به تبع آن آموزش و پرورش، قادر نخواهد بود به مثابه جزیره ای خود را متفک از دیگر نهادهای اجتماعی، ملی و فعل و انفعالات گسترده بین المللی در دهکده ی جهانی بداند، زیرا جامعه آموزشی هم به لحاظ تجربه گرایشی تاریخی و هم به لحاظ شرایط ویژه ای که قرن بیست و یکم را احاطه خواهند نمود،

ناتوانی های یادگیری ویژه و آنچه

والدین باید درباره ی آن بدانند

مشکلات یادگیری کودکان در مدرسه اغلب باعث نگرانی والدین و مربیان می شود. عوامل بسیاری باعث شکست های تحصیلی کودکان و دانش آموزان می شود که یکی از مهم ترین آنها «ناتوانی های یادگیری ویژه» است. هوش این کودکان معمولاً عادی است. آنها سخت تلاش می کنند تا از برنامه های آموزشی پیروی نمایند، تمرکز داشته باشند و در خانه و مدرسه به نحو پسندیده ای رفتار کنند. اما متأسفانه با وجود سعی و تلاش بسیار، باز در انجام تکالیف درسی ناموفق عمل کرده و شکست می خورند. از هر ۱۰ دانش آموز یک نفر ناتوانی یادگیری ویژه دارد. امروزه معتقدند علت ناتوانی های یادگیری ویژه، مشکلات و مسائل مربوط به دستگاه عصبی است که بر فرایند دریافت، پردازش و انتقال اطلاعات تأثیر می گذارد و کودکان و خانواده های بسیاری را گرفتار می کند. برخی از این کودکان بیش فعال نیز هستند به طوری که نمی توانند آرام بر روی صندلی خود بنشینند، به راحتی دچار حواس پرتی می شوند و دامنه ی توجه شان نیز بسیار پایین است.

روان پزشکان کودک و نوجوان معتقدند که ناتوانی یادگیری ویژه مشروط بر اینکه به موقع تشخیص داده شود، درمان پذیر است. هر چند که این ناتوانی در آینده مشکلات زیادی را پی در پی برای مبتلایان به وجود می آورد. برای مثال، دانش آموز دوره ی ابتدایی که در درس ریاضی عمل جمع کردن را نمی تواند یاد بگیرد، مطمئناً در دوره های بالاتر تحصیلی در آموختن درس جبر با مشکل رو به رو خواهد شد.

دانش آموزان با ناتوانی های یادگیری ویژه تلاش زیادی می کنند تا مطالب درسی را یاد بگیرند ولی کمتر موفق می شوند. این امر باعث بروز مشکلات عاطفی مانند کاهش عزت نفس در آنها می شود. بعضی از این کودکان ترجیح می دهند با انجام رفتارهای ناپسند در مدرسه به عنوان دانش آموزان «بد» شناخته شوند تا دانش آموزان «کودن».

اما به راستی ناتوانی یادگیری ویژه چیست؟

ناتوانی یادگیری به معنی نارسایی در یک یا چند فرایند روان

شناختی در زمینه ی فهمیدن و به کار بردن زبان، اعم از کلامی یا نوشتاری است که به صورت نارسایی در زمینه ی گوش کردن، فکر کردن، صحبت کردن، هجی کردن یا خواندن، نوشتن و حساب کردن بروز می کند.

بسیارند کودکانی که ظاهری طبیعی دارند، رشد جسمی، وزن و قد شان حاکی از بهنجار بودن آنان است، هوش کم و بیش عادی دارند، به خوبی حرف می زنند و مانند سایر کودکان بازی می کنند، مثل همسالان خود با سایرین ارتباط برقرار می کنند، در خانه نیز خود یاری های لازم را دارند و کارهایی را که والدین به آن ها می سپارند، به خوبی انجام می دهند و از رفتار و اخلاق عادی برخوردارند. لیکن زمانی که به مدرسه می روند و می خواهند خواندن، نوشتن و حساب کردن را یاد بگیرند، دچار مشکلات جدی می شوند.

این کودکان به تدریج درمی یابند که سایر دانش آموزان از نظر درسی بهتر از آن ها هستند و احساس حقارت می کنند و کم کم بیزاری از درس و مدرسه در آن ها به وجود می آید. والدین آن ها که اغلب از دلایل ناتوانی یادگیری فرزندان شان بی خبرند، با فشارهایی که بر آنان وارد می آورند، مشکلات را چند برابر می کنند.

اگر چه تلاش های فراوانی برای یافتن یک تعریف جامع از ناتوانی های یادگیری انجام گرفته است اما هنوز تعریف جامع و کاملی که مورد قبول همگان باشد، وجود ندارد. این کودکان گروه ناهمگنی را تشکیل می دهند که ویژگی های بسیار متفاوتی دارند. اما باید در نظر داشت که همه ی آنان ممکن است تمام این ویژگی ها را نداشته باشند و در عوض برخی از افرادی که نارسایی ویژه در یادگیری ندارند، ممکن است بعضی از این ویژگی ها را داشته باشند. از این جهت که هر کودکی دارای ویژگی های منحصر به فرد برای خود می باشد ممکن است فقط بعضی از این ویژگی ها در او وجود داشته باشد.

این نارسایی گر چه در حلقه ی اول بر جنبه های درسی کودک تأثیر می گذارد ولی باید در نظر داشت که بر حوزه های دیگری چون، عزت نفس، بهداشت روانی، رشد اجتماعی، عاطفی و بسیاری موارد دیگر نیز اثر منفی می گذارد. افزون بر این مشکلات همپود چون اختلال نارسایی توجه همراه با بیش فعالی، افسردگی، و مشکلات عصبی نیز ممکن است در کنار آن وجود داشته باشند. بنابراین کودک ممکن است بیش فعال، بی توجه و در عین حال ناسازگار باشد. اما برای ساده شدن موضوع می توان این ویژگی ها را در گروه های زیر طبقه بندی نمود:

- اختلالات حرکتی شامل (بیش فعالی، کم فعالی، ناهماهنگی، و تکرار)
- اختلالات اجتماعی - عاطفی
- اختلالات ادراکی
- اختلالات نارسایی شامل (اختلال دریافتی شنیداری، اختلال دریافتی دیداری، اختلال بیانی کلامی، و اختلال بیانی حرکتی)
- اختلالات توجه شامل (عدم توجه، و توجه بیش از اندازه)
- اختلالات حافظه
- اختلالات زبانی

نظریات گوناگونی در این که چگونه اختلالات یادگیری به وجود می آید، ابراز شده است که هر کدام این نظریات سعی کرده

های ویژه، با این حال مسئله‌ی جای دهی کودکان و دانش آموزان دارای ناتوانی یادگیری در کلاس های مختلف هنوز مورد بحث بسیاری از متخصصان آموزش و پرورش است.

والدین این کودکان چه چیزهایی را باید بدانند؟ والدین باید نسبت به شایع ترین علائم هشدار دهنده‌ی ناتوانی های یادگیری ویژه آگاهی داشته باشند. برخی از این علائم عبارت اند از:

- * به سختی مطالب درسی را فرا می گیرد.
- * به سختی مطالب درسی را به یاد می آورد.
- * در انجام تکالیف درسی و کسب مهارت های خواندن، نوشتن، ریاضیات، اصلا و انشا با شکست رو به رو می شود.
- * به سختی جهت های چپ و راست و کلمات را تشخیص می دهد و حروف، اعداد و کلمات را به صورت قرینه می نویسد.
- * توازن و هماهنگی در راه رفتن، انجام حرکات بدنی و کسب مهارت های حرکتی ظریف مانند بستن بند کفش یا گرفتن مداد را ندارد.

* به راحتی کتاب های درسی، دفتر مشق و سایر وسایل خود را گم کرده و یا در جای غیر خودشان می گذارد.

* مفهوم زمان را به درستی درک نمی کند و در به کار بردن مفاهیم «دیروز»، «امروز» و «فردا» مرتکب اشتباه می شود.

در صورت مشاهده‌ی علائم فوق حتماً با یک روان پزشک کودک و نوجوان یا روان شناس متخصص و کارآموده در حوزه‌ی ناتوانی های یادگیری ویژه تماس بگیرید تا کودک شما را مورد ارزیابی جامع قرار دهد. او با همکاری کارکنان مدرسه و سایر متخصصان می تواند ارزیابی دقیقی از وضعیت فرزند شما به عمل آورد و با اجرای آزمون های تحصیلی مناسب تعیین نماید که آیا کودک شما دچار ناتوانی های یادگیری ویژه است یا خیر؟ این بررسی، انجام مصاحبه با کودک و شما، ارزیابی وضعیت خانوادگی تان، اجرا و بازبینی نتایج آزمون های تحصیلی و مشاوره با کارکنان مدرسه را شامل می شود. پس از جمع آوری اطلاعات لازم درمانگر جایگاه آموزشی فرزند شما را تعیین کرده و نیازهای آموزشی و توان بخشی خاص او را مشخص می نماید. به علاوه شما را نیز راهنمایی می کند تا به فرزندتان کمک کنید تا حداکثر توان یاد بگیرد. گاهی انجام روان درمانی فردی یا خانوادگی را توصیه می کند. ممکن است جهت درمان یا تعدیل بیش فعالی، آشفتگی و حواس پرتی کودک شما داروهای مناسبی را نیز تجویز نماید. در این گونه مواقع تقویت اعتماد به نفس کودک بسیار ضروری است چون به رشد سالم او کمک می کند.

درمانگران می توانند به شما و سایر اعضای خانواده کمک کنند تا واقعیت زندگی کردن با کودک دچار ناتوانی های یادگیری ویژه را بهتر بشناسید و راحت تر با آن رو به رو شوید.

تهیه و تنظیم:

علی اسلامبولچی مقدم

کارشناس ارشد روان شناسی و آموزش و پرورش کودکان استثنایی و مدرس مرکز

اند عوامل گوناگونی را برای آن در نظر بگیرند. منتهی باید در نظر داشت که به ندرت می توان یک عامل واحد را به عنوان ایجاد کننده‌ی نارسایی در نظر گرفت بلکه بهتر است گفته شود که پدیده پیچیده ای مانند اختلال یادگیری در اثر تعامل چندین عامل گوناگون به وجود می آید. بعضی از این عوامل به عنوان عامل اصلی نارسایی در نظر گرفته می شوند در حالی که بعضی دیگر ممکن است عامل تسهیل کننده‌ی شرایط باشند و بنابراین هر کودکی باید در تمام زمینه ها مورد ارزیابی قرار گیرد تا اطمینان حاصل شود چه کسانی تحت این عنوان قرار می گیرند. عواملی را که در ایجاد نارسایی ویژه در یادگیری به صورت مستقیم یا به عنوان تسهیل کننده

سهیم دارند را به صورت زیر طبقه بندی می کنند:

- * عوامل محیطی شامل (محیط خانه، محیط مدرسه، و محیط اجتماعی)
- * عوامل عاطفی
- * عوامل فیزیکی مانند: اختلالات شنوایی، اختلالات بینایی، و تفاوت های جنسی

تحقیقات اولیه نشان دهنده این است که پسرها بیشتر از دخترها در معرض نارسایی های ویژه قرار می گیرند. دامنه این تفاوت بین ۲ تا ۸ برابر است.

هر چند ناتوانی های یادگیری اصولاً مسئله ای آموزشی است، اما از جنبه های مختلف مورد بررسی قرار گرفته است. بسیاری از تلاش ها، از فرضیه ی نقص جزئی در مغز سود می جویند و بدین ترتیب می کوشند تا با ارزیابی مسائل فرض شده مربوط به این نقص زیستی، مشکل را برطرف کنند. از جمله شیوه های درمانی رایج بر این اساس می توان به درمان رایج بر نگرش های «ادراکی - حرکتی» اشاره کرد.

در این شیوه تلاش می شود تا موقعیت هایی برای کودک فراهم شود تا بتواند اطلاعاتی را از محیط دریافت کند، به یکدیگر ارتباط دهد و آن ها را دریابد.

از روش های درمانی دیگر می توان به روش دیداری-حرکت «فراستیک» و شیوه های رفتاری اشاره کرد. برخی از متخصصان حرفه پزشکی نیز معتقدند باید به این دسته از کودکان دست کم به طور آزمایشی دارو تجویز کرد. با این حال درباره ی تاثیرات دارو درمانی روی دانش آموزان دارای ناتوانی های یادگیری مطالعات انجام شده بسیار اندک است. از سوی دیگر در نظر گرفتن امکانات آموزشی ویژه برای کودکان مورد توجه قرار گرفته است. برای مثال، استفاده از اتاق مرجع یا کلاس

پنج توصیه برای نوجوانان و جوانانی که احساس اضطراب می کنند

همه ما انسان ها گاهی در مواجهه با موقعیت هایی نامعلوم، ترسناک یا چالش برانگیز احساس اضطراب می کنیم. اضطراب یک احساس بسیار طبیعی در انسان است که برای محافظت از ما در برابر تهدیدهای احتمالی طراحی شده است. احساس اضطراب اغلب می تواند شبیه احساس ناراحتی یا نگرانی باشد. همچنین ممکن است همراه با علائم جسمانی باشد؛ مانند افزایش ضربان قلب، تنفس سریع، سردرد یا ناراحتی های معده و ...

جوانان و نوجوانان، به ویژه، تغییرات و تجربیات جدید زیادی را تجربه می کنند، بنابراین احساس اضطراب در میان آنها بسیار رایج است. همه گیری کووید-۱۹ مجموعه جدیدی از چالش ها را با خود به همراه آورده است و برای بسیاری از مردم خطر اضطراب را افزایش می دهد. این احساس ممکن است به نظر غیرقابل تحمل و طاقت فرسا بیاید، اما توصیه هایی وجود دارد که همه ما می توانیم با انجام آنها از غلبه ی این احساس ناخوشایند پیشگیری کنیم.

۱- نفس عمیق بکشید

به آرامی از طریق بینی نفس بکشید (دم بگیرید) و از طریق دهان بازدم انجام دهید. این کار را چند بار انجام دهید تا احساس آرامش کنید. دم و بازدم آرام، اختیاری و تنفس شکمی یکی از ساده ترین و موثرترین روش هایی است که می توانیم برای کاهش اضطراب انجام دهیم. زیرا باعث افزایش اکسیژن رسانی به مغز می شود و به تقویت احساس آرامش کمک می کند. تنفس سریع در هنگام بروز اضطراب بسیار معمول است و در واقع علائم جسمی نیز مانند گزگز کردن در بدن ایجاد می کند که خود باعث ایجاد اضطراب بیشتری می شود. می توانید انجام یک تمرین تنفسی روزانه را در برنامه روزانه خود بگنجانید. یا روش های آرامش بخش عضلانی را امتحان کنید (یعنی عضلات قسمت خاصی از بدن را منقبض و سپس آرام/ریلکس کنید) این روش می تواند به آرامش بدن کمک کند و ذهن شما را از فکرهای نگران کننده دور کند.

۲- با یک دوست یا فردی که مورد اعتمادتان است صحبت کنید

به او در مورد احساسات خود بگویید و وضعیت او را نیز جویا شوید. صحبت با شخص دیگر می تواند به ما کمک کند تا هم از فشاری که در ذهن خود ایجاد کرده ایم، خلاص شویم و همچنین راه حل ها و روش هایی برای حل مشکلاتی که متشاء اضطراب مان هستند، بیابیم. به یاد داشته باشید که می توانید پشتیبان مهمی برای فردی باشید که احساس اضطراب می کند، سعی کنید این هفته با یک نفر تماس بگیرید.

۳- به نیازهای اولیه بدن خود توجه کنید

وقتی نیازهای بنیادین مانند خوابیدن و غذا خوردن برآورده نشوند، می توانیم به راحتی احساس اضطراب و اختلال کنیم. این هفته - یا تمرکز بر خوب خوابیدن، خوب غذا خوردن و انجام نوعی فعالیت بدنی - از سلامت جسمانی خود مراقبت کنید و ببینید چه تفاوتی می تواند ایجاد کند. بعضی اوقات افراد برای کاهش احساس اضطراب شدید، کافئین استفاده می کنند و یا به خود درمانی هایی مانند استفاده از تنباکو و از این دست روی می آورند؛ اما تمامی اینها تنها باعث می شوند در طولانی مدت اضطراب بیشتری را تجربه کنیم.

۴- فعالیت های آرامش بخش را در برنامه روزمره خود بگنجانید

سعی کنید حداقل یک ساعت در روز را صرف انجام فعالیتی کنید که باعث می شود احساس بهتری داشته باشید، مانند خواندن کتاب مورد علاقه تان، نقاشی یا نوشتن یادداشت های روزانه درباره خودتان و زندگی تان. سعی کنید کارهایی را که ممکن است باعث ایجاد اضطراب در شما شوند، مانند دنبال کردن مداوم اخبار یا رسانه های اجتماعی، را محدود کنید. احساس عدم آمادگی و عجله در کارها نیز می تواند اضطراب و استرس زیادی ایجاد کند. اگر می دانید که کار مهمی مانند آزمون در مدرسه یا یک ضرب العجل کاری پیش رو دارید، سعی کنید از قبل برنامه ریزی کنید و برای آماده سازی خودتان زمان بگذارید.

۵- از دیگران کمک بخواهید

اگر مدام علائم اضطراب دارید و در زندگی روزمره شما اختلال ایجاد می کند، حمایت و کمک بیشتری از دیگران درخواست کنید. به این فکر کنید که آیا اضطراب شما بر کیفیت زندگی، تحصیل، کار، روابط و توانایی مراقبت از خودتان تأثیرات منفی گذاشته است؟ آیا این اضطراب فراتر از واکنش معمول شما در یک موقعیت استرس زا است؟ وقتی مسئولیت های تان بسیار زیاد و خارج از توان تان باشد، مدرسه، مرکز بهداشت یا سایر مراکز خدمات رسانی در محل زندگی تان، می توانند حمایت تان کنند و پشتیبان تان باشند. کمک خواستن حق شما و نشان دهنده توانمندی شماست. این کار نشانگر خودآگاهی و شهامت برای غلبه بر موقعیتی دشوار است. اگر نمی دانید به کجا مراجعه کنید، از شخصی که به او اعتماد دارید کمک بگیرید یا به صورت آنلاین خدمات حمایتی موجود در کشورتان را جستجو کنید.

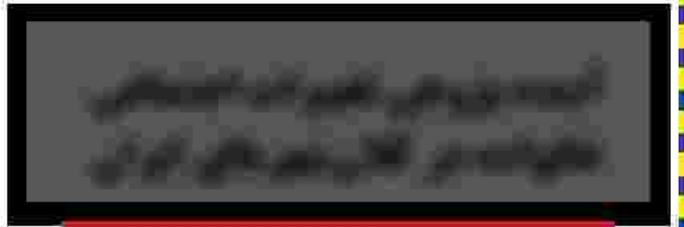
تهیه و تنظیم:

نگار زمانی، دانشجوی کاردانی تربیت مربی پیش از دبستان

منبع:

<https://www.unicef.org/iran>

یک معیار مهم برای تشکیل خانواده تبدیل شده است؛ در حالی که جامعه توان تامین این توقعات مادی را ندارد. از طرفی، والدین مجبورند تمام زمان و انرژی خود را برای برآوردن نیازهای مادی خانواده صرف کنند و برای جامعه پذیر کردن و انتقال ارزش های خود به فرزندان شان فرصتی پیدا نکنند. دور شدن از روحیه فدا شدن برای خانواده- که ویژگی خانواده های پیشین بوده است- نیز عاملی برای تغییر است. به هم ریختن نظم جامعه سنتی و از بین رفتن مکانیسم های گذشته برای آشنایی پیش از ازدواج، سبب شده است که پیدا نکردن فرد مناسب برای ازدواج به مانعی برای ازدواج جوانان تبدیل شود.

یافته های پژوهشی حاکی از آن است که شاهد تغییرات گسترده ای در حوزه خانواده به لحاظ ساختار، کارکرد و نقش های خانواده در کلان شهرهای ایران در دهه آینده خواهیم بود. به ویژه آنکه، به دلیل گسترش ارتباطات از طریق شبکه های اجتماعی و اینترنت، تاثیرپذیری از سایر جوامع بیشتر خواهد شد. از آن جا که فضای مجازی معرف دقیق و صحیحی از سایر فرهنگ ها برای جامعه ما نیست، تغییرات ناشی از

عوامل بیرونی با آسیب های زیادی همراه است. تغییر نگرش والدین یا نسل امروز بیشترین تاثیر را بر تغییر اعمال و رفتار نسل های آینده خواهد داشت - که در شیوه تربیت فرزندان نمود می یابد- با قدری تأمل در روش و نوع تربیت کودکان در جامعه امروز می توان چشم انداز و وسعت تغییرات آینده را در حوزه خانواده درک کرد. مجموعه عوامل پیش گفته خانواده ایرانی را در شرایطی قرار خواهد داد که هر چه بیشتر از قالب خانواده هسته ای فاصله بگیرد و به سمت شیوه های دیگری از زندگی از قبیل خانواده تک والدی، همخانه شدن زن و مرد، مجرد قطعی زنان و مردان و فروپاشی خانواده های کنونی میل کند. گفتنی است با اجرای برنامه های کوتاه مدت و میان مدت می توان قدری از شتاب این تغییرات کم کرد.

تهیه و تنظیم:

علی نوری؛ دکترای جامعه شناسی گرایش مسایل اجتماعی ایران، پژوهشگر اجتماعی و مدرس مرکز

آینده پژوهی نهاد خانواده و تغییرات مورد انتظار در حوزه ساختار و کارکرد آن مستلزم بررسی دقیق عوامل مؤثر بر آن است. این عوامل با توجه به شرایط زمانی، ساختار کنونی و ویژگی های فرهنگی کلان شهرهای ایران پیامدهای ناگزیری برای آینده خانواده دارد. پژوهش های انجام شده در سطح ملی و جهانی، دلایل مختلفی را برای این تغییرات آشکار ساخته اند. از سویی، تغییرات خانواده در ایران هماهنگ و همسو با تغییرات جهانی، رخ داده است و از طرف دیگر، تغییرات خانواده ایرانی متأثر از فضای فرهنگی جامعه ایران، مسیری متفاوت از سایر جوامع را تجربه می کند. سوال اساسی این پژوهش این است که تغییرات نهاد خانواده ناشی از تغییرات جهانی، از تاثیرپذیری مستقیم نسل جدید از ارزش ها و هنجارهای سایر جوامع سرچشمه می گیرد یا نهاد خانواده در نسل آینده به طور غیرمستقیم و از طریق تغییر

در شیوه تربیت والدین، از سایر جوامع اثر می پذیرد و دستخوش تغییر می شود؟

نهاد خانواده در جامعه ایران به سرعت در حال تغییر است. درباره روند و دلایل این تغییرات شایسته است عواملی از قبیل پایگاه اجتماعی- اقتصادی، ارزش ها و هنجارهای اجتماعی که تعیین کننده نوع تربیت فرزندان است، مورد توجه قرار گیرند. تغییر نگرش های نسل پیشین در حوزه ارزش ها، ساختار و کارکرد خانواده- که غالباً ناشی از عوامل بیرونی است- از طریق شیوه تربیت و رفتار با فرزندان، در تغییر نگرش ها و ارزش های نسل آینده و تغییرات ساختاری و فرهنگی نهاد خانواده در آینده نقش مهم و مؤثری ایفا می کند. ارزش های فردگرایی و مادی گرایی- که دو ویژگی اساسی دنیای مدرن هستند- مورد توجه نسل امروز جامعه ایران قرار گرفته و فضای فرهنگی جامعه را از ابعاد عینی و ذهنی تسخیر کرده است، به طوری که افراد در هر تصمیم و اقدامی جنبه های مادی آن را مهم تر می دانند. لذا جنبه های مادی محاسبات زندگی زناشویی پررنگ شده و رفاه مادی به

شرکت تعاونی
پیشگازان آئین زندگی

آموزش توانبخشی
فروشگاه ورزشی

تأسیس سال ۱۳۷۷